CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **E-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny ***Formuła 2015***

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
EPOP-R0-**100**-2606

DATA: **15 czerwca 2026 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **40**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

☐ Uprawnienie zdającego do dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
9. Możesz korzystać ze słownika ortograficznego i ze słownika poprawnej polszczyzny.

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Anna Włodarczyk w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autorkę, odwołując się do tego tekstu oraz do innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 wyrazów.

Anna Włodarczyk
Człowiek wobec literatury jako byt narracyjny

Współczesna psychologia kulturowa kładzie bardzo mocny nacisk na narracyjny charakter egzystencji człowieka. Narracyjna konstrukcja rzeczywistości jest właściwie sposobem przeżywania i doświadczania świata i tylko taką formę może przyjąć, to znaczy: opowiadania, narracji. Jerome Bruner zwraca uwagę na narracyjny charakter ludzkiego życia. Twierdzi, że w równym stopniu narracja odzwierciedla życie, *a życie naśladuje narrację. „Życie" w tym sensie to ten sam rodzaj konstruktu ludzkiej wyobraźni co „narracja". Jest ono konstruowane przez istoty ludzkie poprzez aktywne rozumowanie, ten sam rodzaj rozumowania, za pomocą którego budujemy narrację. Kiedy ktoś opowiada ci swe życie*, *jest to zawsze osiągnięcie narracyjne. Poza tym relacjonowanie swego życia to wyczyn interpretacyjny*.

Anatolij Andriejew sądzi, że *by zrozumieć literaturę, należy zrozumieć człowieka. Literatura jako taka nie objaśnia człowieka, niemniej daje wspaniały materiał do badań*. Świat jest zatem tekstem, tak samo jak człowiek. Pomocna w tym zakresie będzie wiedza, jakiej dostarcza współczesna psychologia kulturowa. Ciekawą refleksję dla inspiracji literaturoznawczej może stanowić relacja zachodząca w psychoterapii, w której istotnie dochodzi do spotkania dwóch światów: swoistej sztuki patrzenia i odkrywania prawdy. Małgorzata Opoczyńska dowodzi, że gdyby uznać, że to *prawda jest tym, co odsłania się w akcie czytania świata, nie można dalej mówić na temat „prawdy o człowieku" ani dalej pytać, czym ona jest. Trzeba raczej zapytać: przed kim się odsłania, jak stają przed nami światy, wywołane naszą lekturą*. Wszystko, co zatem czynimy, odsłania narracyjny i interpretacyjny charakter egzystencji człowieka.

Kulturowa teoria literatury przejawia zainteresowanie zanurzeniem człowieka w narracji. Jest to wyraźny sygnał, świadczący o tym, że współczesny człowiek usilnie próbuje zrozumieć siebie i wyjaśnić zjawiska zachodzące we współczesnym świecie. Anna Łebkowska dostrzega w tych próbach narracyjny charakter ludzkiego istnienia, gdyż jak twierdzi *otoczeni* [jesteśmy] *opowieściami, które pozornie szczelnie zabudowują świat, precyzyjnie go wyjaśniając; w zabudowie tej dają się jednak wykryć szczeliny, a całość może okazać się nietrwałym konstruktem. Zarazem bezustannie pragniemy opowiadań i to zarówno tych samych, powtarzanych, jak i wciąż nowych!*.

Tak widziana literatura jest samoświadomym konstruktem, jej zadaniem nie jest tworzenie realistycznego projektu rzeczywistości ani próba odseparowania świata od sztuki, ale – stworzenie pomiędzy nimi płaszczyzny. Szeroko rozumiana powieść tworzy swoistą reprezentację rzeczywistości o charakterze narracyjnym. Ta reprezentacja ma w istocie charakter etyczny, ponieważ służy konstruowaniu tożsamości innego (tekstu, bohatera literackiego) i podmiotowości w tekście (postaci literackiej, autora) i poprzez tekst (czytelnika). Oznacza to, że dzięki literaturze możemy w sposób narracyjny pojmować siebie i innych, a co za tym idzie – odkrywać różne kody kulturowe. Innymi słowy: literatura odkrywa przed nami to, co jest nieobecne, i pozwala na wzmożoną samoidentyfikację.

Refleksje niesione przez psychologię i przez teorię kulturową mogą się stać ciekawym źródłem dla współczesnej edukacji, ponieważ wskazują, że każdy człowiek jest uczestnikiem kultury narracyjnej jako czytelnik literatury lub jako twórca opowieści.

Na podstawie: Anna Włodarczyk, *Etyka interpretacji tekstu literackiego*, Kraków 2014.

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 wyrazów.

Jan Kochanowski
Pieśń 7 (*Księgi pierwsze*)

Trudna rada w tej mierze, przyjdzie sie rozjechać,
A przez ten czas wesela i lutnie zaniechać.
Wszystka moja dobra myśl z tobą precz odchodzi,
A z tego mię więzienia nikt nie wyswobodzi,
Dokąd cię zaś nie ujźrzę[1], pani wszech piękniejsza,
Co ich[2] kolwiek przyniosła chwila terazniejsza.
Już mi z myśli wypadły te obecne twarzy[3];
Twoje nadobne lice jest podobne zarzy[4],
Która nad wielkim morzem rano sie czerwieni,
A z nienagła ciemności nocne w światłość mieni.
Przed nią gwiazdy drobniejsze po jednej znikają
I tak już przyszłej nocy nieznacznie[5] czekają.
Takaś ty w oczu moich. Szczęśliwa to droga,
Po której chodzić będzie tak udatna noga.
Zajźrzę wam, gęste lasy i wysokie skały,
Że przede mną będziecie taką rozkosz miały:
Usłyszycie wdzięczny głos i przyjemne słowa,
Po których sobie teskni biedna moja głowa.
Lubeż moje wesele, lubeż me biesiady[6]!
Mnie podobno już prózno szukać inszej rady,
Jeno smutnego serca podpierać nadzieją:
W nadzieję[7] ludzie orzą i w nadzieję sieją.
A ty tak srogą nie bądź ani mię tym karzy[8],
Bych długo nie miał widzieć twojej pięknej twarzy!

Jan Kochanowski, *Pieśń 7* (*Księgi pierwsze*), [w:] tegoż, *Pieśni*, Wrocław 1997.

[1] Zaś nie ujźrzę – znowu nie ujrzę.
[2] Ich – innych kobiet tu i teraz obecnych.
[3] Te obecne twarzy – twarze (kobiet) tu i teraz obecnych.
[4] Zarza – zorza.
[5] Nieznacznie – jako ciągle niewidoczne.
[6] Biesiady – tu: rozmowy zakochanych.
[7] W nadzieję – z nadzieją.
[8] Karzy – karz (dawna forma 2 os. trybu rozkazującego).

Wisława Szymborska
Perspektywa

Minęli się jak obcy,
bez gestu i słowa,
ona w drodze do sklepu,
on do samochodu.

Może w popłochu
albo roztargnieniu,
albo niepamiętaniu,
że przez krótki czas
kochali się na zawsze.

Nie ma zresztą gwarancji,
że to byli oni.
Może z daleka tak,
a z bliska wcale.

Zobaczyłam ich z okna,
a kto patrzy z góry,
ten najłatwiej się myli.

Ona zniknęła za szklanymi drzwiami,
on siadł za kierownicą
i szybko odjechał.
Czyli nic się nie stało
nawet jeśli stało.

A ja, tylko przez moment
pewna, co widziałam,
próbuję teraz w przygodnym wierszyku
wmawiać Wam, Czytelnikom,
że to było smutne.

Wisława Szymborska, *Perspektywa*, [w:] tejże, *Dwukropek*, Kraków 2005.

WYPRACOWANIE

na temat nr ……

Miejsce dla egzaminatora

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tabelę wypełnia egzaminator!

		Liczba punktów	Suma	Uzasadnienie przyznania 0 punktów
wypowiedź argumentacyjna	A.	0 − 3 – 6 − 9		
	B.	0 − 3 – 6 − 9		
interpretacja porównawcza	A.	0 – 2 – 4 − 6		
	B.	0 – 4 – 8 − 12		

C.	0 – 2
D.	0 – 3 − 6
E.	0 – 1 − 2
F.	0 – 2 − 4
G.	0 – 2 − 4
H.	0 – 2 − 4

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015

JĘZYK POLSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2015